

Forslag til lov om ændring af bestemmelser om ydelser i lovene om folke-, invalide- og enkepension. (Forhøjelse af ydelser) [af Tove Jørgensen (DKP) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 198. Fremsat 15/2 78).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Eva Gredal):

Kommunisterne har på ny fremsat lovforslag om at forhøje de sociale pensioner med 10 pct. Nu som i 1975 og 1977 begrundes det med, at pensionerne skulle være katastrofalt forringet som følge dels af inflation, dels af almindelig prisstigning. Som jeg påpegede senest ved første behandling af dette forslag i maj, sidst det blev fremsat, er denne begrundelse ikke rigtig.

Regeringen har fremsat sit syn på, hvorledes pensionisternes forhold bør forbedres. Det bør ikke ske ved blot en 10 pct.s forhøjelse, men ved at fordele midlerne på en mere nuanceret måde. Derfor er regeringens forslag til første fase af pensionsreformen udformet således, at der sættes særligt ind mod de mest påtrængende problemer.

Et af de påtrængende problemer er den ulighed, der skabes af det uensartede huslejeniveau. Dette er kommunisterne da også inde på i bemærkningerne til dette lovforslag. Derfor indeholder regeringens forslag til første fase af reformen også et forslag om boligydelse til pensionister, der ikke mindst skal hjælpe de pensionister, der har høje huslejer. Kommunisterne har ved et forslag til folketingsbeslutning vist, at de er enige i princippet for en sådan ydelse. Men efter at regeringen har fremsat forslag om forbedringer for pensionisterne på knap en milliard kroner trods den nuværende økonomiske situation, må jeg nødvendigvis afvise yderligere forhøjelser af den størrelsesorden, som dette forslag vil medføre, nemlig ca. 1,9 mia kr.

Albertsen (S):

Det er jo ikke, fordi vi mangler arbejdsstof på dette område i forvejen, men nu har vi altså fået to nye forslag til, i forvejen har vi 12. Just i disse timer føres der forhandlinger med henblik på en løsning og på at finde en eventuel samklang mellem de forskellige

synspunkter på baggrund af de regeringsforslag, som trods alt må være det bæredygtige grundlag for en reform på dette felt.

Jeg tvivler i og for sig ikke på intentionerne hos forslagsstillerne, men må sige, at det tidspunkt, forslaget fremkommer på, forekommer mig at være lidt post festum. Jeg mener, at det, vi får bedst udbytte af, er på det grundlag, der er lagt igennem de seks regeringsforslag, at finde frem til en fornuftig og rimelig løsning.

Der er i højere grad igennem de forslag, som regeringen er kommet med, taget hensyn til det forskelligartede niveau, der trods alt er tale om for pensionisternes vedkommende. Det er urimeligt at fremstille det for offentligheden, som om de 800.000 pensionister næsten har samme status. Det ved alle vi, der beskæftiger os med disse ting, at der ikke er tale om. Derfor ville en effekt som den, man her tilstræber, også virke skæv og urimelig, hvorimod de forslag, som regeringen er kommet med, tager hensyn til de nuancer og de betydelige forskelle, der findes inden for denne store gruppe.

Vi må afvise lovforslaget, dels fordi vi som sagt mener, at vi har et arbejdsgrundlag i forvejen, dels fordi vi mener, at det på den baggrund er urimeligt, at vi nu skal tage en større, seriøs debat herom. Derfor kan man ikke forvente socialdemokratiets positive holdning hertil, hvorimod vi mener, der igennem de 6 regeringsforslag er en reel mulighed for at komme de pensionister i møde, som har det dårligst, dem, der har de største problemer. Det drejer sig om dem med de store huslejer, det drejer sig om ægteparrene, og det drejer sig om dem, der har problemer, fordi de har nogle små, beskedne merindtægter.

Jeg beklager, at jeg må sige dette ved denne lejlighed, for jeg havde gerne set, at vi kunne have ofret mere tid og flere kræfter på forslaget her, men jeg mener som sagt ikke, at det er rimeligt på den baggrund, som jeg her refererer til.

Jørgen Junior (FP):

Regeringens pensionsreformforslag skal, hvis de går igennem på den ene eller den anden måde, træde i kraft den 1. januar næste år. Jeg mener, at socialdemokratiet og regeringen i meget høj grad i mange år har

[Jørgen Junior]

behandlet pensionisterne på en uanstændig måde. Ud fra det synspunkt kan jeg slutte mig til de bemærkninger, vi kom med, sidste gang dette forslag var fremme, at vi, hvis det kom til afstemning her og nu, ville stemme for det. Det er nemlig et forslag, der vil kunne afhjælpe en situation, som er utilfredsstillende, i en overgangsperiode.

Vi er alle sammen klar over, at dette lovforslag ikke bliver vedtaget, men det skal være sagt klart og tydeligt fra vores side, at vi ikke finder forslaget overflødigt. Det ville nemlig være en voksen handling, det ville være en anstændig handling, hvis folketetinget sagde: vi diskuterer disse ting, vi kan ikke få forbedringer igennem på nuværende tidspunkt på anden måde end ved at komme med en forhøjelse på 10 pct. her og nu, gældende fra, ikke 1. april, men 1. maj, 1. juni eller noget i den retning.

Ud fra det synspunkt ja til kommunisternes lovforslag, men det er naturligvis ikke løsningen på problemerne. Vi har selv fremsat et pensionsforslag, og vi går med positivt sind ind i forhandlingerne om at forbedre vilkårene for pensionisterne fremover. Jeg anerkender, at det må være regeringens gruppe af forslag, der er grundlaget herfor. Vi har fuldstændig anerkendt, at det naturligvis er det, der er tilfældet. Det er også glædeligt, at regeringen langt om længe har fået fremsat disse utilstrækkelige forslag som et grundlag for de lidt længere ude i fremtiden værende forbedringer.

Jeg synes ærlig talt, at kommunisternes forslag her burde vedtages, men o.k., landet er økonomisk kørt så langt ned, regeringen har evnet så ringe at have penge tilovers til pensionisterne, at det bliver det ikke, og det kan vi så bare konstatere. Men hvis vi havde haft en bedre økonomi, hvis regeringen ikke havde kørt landet i sæk, som tilfældet er, på det økonomiske område, havde det været særdeles fornuftigt og rimeligt, om kommunisternes lovforslag var blevet vedtaget til at træde i kraft her og nu, til vi kunne komme med noget reelt.

Henrik Toft (V):

Venstre kan ikke medvirke til dette lovforslags gennemførelse. Vi skal, ligesom det også tidligere er sket, henvise til de forhandlinger, der er i gang om en pensionsreform. Jeg

skal lige gøre den korte bemærkning, at det trods alt alene er pensionister og arbejdsløse, som får fuld dyrtidsdækning i indeværende overenskomstperiode.

Derudover skal jeg kun henvise til de bemærkninger, som jeg gjorde ved det tilsvarende forslags behandling den 11. maj i fjor.

Karen Thurøe Hansen (KF):

Da mit partis ordfører, hr. Palle Simonsen, ikke kan være til stede, skal jeg på det konservative folkepartis vegne afvise dette lovforslag. Jeg vil gerne gøre det med samme begrundelse, som jeg brugte den 11. maj, da vi havde forslaget til behandling – det står sp. 4215 i Folketingstidende 1976–77 (2. samling).

Jeg kan vist for øvrigt ikke opregne på én hånd de gange, hvor kommunisterne har fremsat forslag om en 10 pct.s forhøjelse til pensionisterne. Det er de selvfølgelig i deres lovlige ret til, men jeg synes, det er et meget uheldigt tidspunkt, kommunisterne har valgt til at fremsætte dette forslag på, idet vi i dag sidder og behandler pensionsreformen i socialudvalget. Det er meget irrelevant, at det fremsættes nu.

Det konservative folkeparti kan ikke medvirke.

Yvonne Herløv Andersen (CD):

Centrum-demokraterne kan ikke medvirke til gennemførelse af lovforslaget. Et af de argumenter, der har været brugt mest indtil nu, er, at vi står midt i opklaringsarbejdet vedrørende den pensionsreform, som regeringen har fremlagt, og det mener jeg vi skal være færdig med først.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Som flere talere har været inde på, er det en genfremsættelse, og i lighed med, hvad vi sagde ved lovforslagets sidste fremsættelse, ser vi positivt på forslaget.

Der er tale om 10 pct.s forhøjelse, hvilket på ingen måde er urimeligt og slet ikke for de pensionister, der kun har den nøgne pension at leve af, hvilket er ca. 1.870 kr. månedligt.

Pensionsreformforslagene har naturligvis også været med inde i vores overvejelser, da vi kiggede dette lovforslag igennem. Når vi ser på, at der intet overhovedet er til de al-

[Lilli Gyldenkilde]

lerdårligst stillede i de reformforslag, der er lagt frem, må vi sige, at de i det mindste får en 10 pct.s forhøjelse, hvis dette forslag havde en chance. Det har det nok ikke, og det skal jeg beklage. Vi kan i alt fald støtte forslaget.

Inger Stilling Pedersen (KrF):

Kristeligt folkeparti er positivt indstillet over for lovforslaget. Det var vi også, da det tidligere blev fremsat, og det var vi også ved afstemningen om finansloven. Vi er godt klar over, at det ikke er et forslag, der kan gennemføres lige nu, og der er ikke flertal for det, men det kan måske give anledning til, at man i den almindelige debat om pensionsreform o. lign. ser på, om ikke dette forslag også kan give nogle gode ideer til den kommende reform. Vi tilsiger en positiv udvalgsbehandling.

Alice Hedegaard (DR):

Da retsforbundet ved finanslovaftemningen stemte imod DKPs forslag, som skulle dække denne forhøjelse af pensionerne, kan vi selvsagt ikke støtte lovforslaget, men vi regner da også med, at regeringens pensionsreform vil rette op på disse ydelser, som, det erkender vi, trænger til at forhøjes.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg skal takke ordførerne fra fremskridtspartiet, SF og kristeligt folkeparti, fordi de har givet støtte til lovforslaget, ligesom VS har sagt, at de vil støtte det. De har ikke taget ordet nu, men de har meddelt mig det. Jeg skal beklage, at andre ordførere ikke har kunnet støtte det, og det kunne nok give anledning til at spinde en ende om ansvarlighed og ikke-ansvarlighed, men det skal jeg lade ligge nu.

Det er blevet fremhævet, at det er et utidigt forslag, og det vil jeg godt komme med nogle kommentarer til.

Det forslag, som socialministeren har fremsat, og som hr. Albertsen bl. a. så stærkt har rost i dag, ligger i øjeblikket til behandling i folketingets socialudvalg. Det væsentligste forslag går ud på at indregne pensionsstillægget i grundbeløbet, og det er det, der ikke har givet særlig grund til optimisme blandt landets pensionister. Pensionisternes krav har været og er stadig øjeblikkelige for-

bedringer af pensionerne, således at de nulevende pensionister når at få glæde af forhøjelserne.

Pensionisternes problemer er mange og store, men de er størst for den gruppe, der ikke har indtægt ud over pensionen eller har ret så ubetydelige indtægter. Af landets 800.000 pensionister modtager 447.000 fuldt pensionstillæg. Det vil sige, at deres indtægt ud over pensionen ikke overstiger 5.600 kr. for enlige og 8.100 for ægtepar pr. 1. april 1978. Dertil kommer en gruppe, der får nedsat pensionstillæg, og som i øjeblikket rammes af de gældende regler for indtægtsgrænser, som er for lave. Det drejer sig om en persongruppe på 140.000 mennesker, der får nedsat pensionstillæg. Netop disse grupper får ingen nævneværdige forhøjelser som følge af ministerens forslag. Enlige uden indtægt får overhovedet ingen. Ægtefæller, der begge modtager pension, får i alt 1.488 kr. årligt. De ville have fået ca. 2.000 kr. hver, hvis forhøjelsen var givet over pensionstillægget.

Det er de samme mennesker, der ikke vil få noget ud af ministerens forslag om boligydelse, fordi de skønnes at bo i det billigste byggeri og ikke vil få råd til at flytte ind i nybyggeriet på grund af maksimumsgrænserne i forslaget, hvis der overhovedet blev bygget noget.

Hvem er det da, der får glæde af provenuet på de 940 mill. kr., som man politisk har besluttet at foreslå anvendt? Det er dem, der i forvejen har indtægt ud over pensionen af en størrelse, der for enlige overstiger 19.600 kr. om året og for ægtefæller 38.300 kr. årligt. Herved forærer vi en enlig med disse indtægter 4.176 kr. årligt og et ægtepar 9.072 kr. årligt. Det var den 31. marts 1977 ca. 200.000, dvs. en fjerdedel af samtlige pensionister. Det er altså dem, der skal have glæde af det provenu, der nu gives. Dette finder DKP ganske uacceptabelt.

Derfor har vi stillet dette forslag om en 10 pct. forhøjelse. Det er ikke, fordi vi tror, at det endegyldigt løser pensionisternes problemer. Det må følges op af en pensionsreform, der løser samordningsproblemerne imellem pensionerne, boligudgifterne og skatterne, men som det klart fremgår af det notat fra Foreningen af Socialinspektører, som vi har modtaget i folketingets socialudvalg den 28. marts 1978, kan det ikke nås inden for en

[Tove Jørgensen]

kort tidsramme af administrative hensyn, medmindre vi laver en generel forhøjelse. Derfor er det nødvendigt i første omgang at give denne almindelige forhøjelse inden for det gældende system. Det forhindrer ikke, at boligspørgsmålet løses sideløbende. Som socialinspektørerne foreslår, kan det løses over den eksisterende lovgivning ved at ændre på tildelingskriterierne. Det vil ikke være i modstrid med DKPs forslag om en øget boligydelse til pensionisterne, men det er i modstrid med det forslag om boligydelse, som ministeren har fremsat.

Det korte af det lange er: hvad vil vi anvende det prøvenu til, som regeringen politisk har udregnet og foreslået? DKP mener, at det skal gives til de dårligst stillede pensionister, og at det skal gives nu. Der tales så meget om forenkling og om, at pensionisterne skal forstå lovgivningen. Det, pensionisterne forstår, er nogle reelle forhøjelser, og får de ikke det, hjælper det ikke så forfærdelig meget at forenkle de administrative regler. Det betaler nu engang ikke huslejen eller havregrøden, som meget gerne skulle blive til en saftig bøf.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af invalidepensionsloven [af Tove Jørgensen (DKP) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 75. Fremsat 15/2 78).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Eva Gredal):

Kommunisterne har genfremsat et forslag til folketingsbeslutning om ændring af invalidepensionsloven, der går ud på at ophæve laveste invalidepension. Da det sidst var til behandling her i tinget, var jeg positiv over for forslaget forstået på den måde, at jeg ville lade et ekspertudvalg se på hele førtidspensionsområdet og ikke kun på en lille gren af det. Det hele må efter min mening ses i en større sammenhæng, og jeg har derfor nedsat et udvalg, der skal foretage en gennemgang af hele førtidspensionsområdet. Udvalget skal tage udgangspunkt i invalidepensionsloven med henblik på en vurdering af, om der er behov for at revidere de grundprincipper, som ordningen har været baseret på siden lovens ikrafttræden i 1966. Udvalget skal særlig undersøge, om invalidepensionens graduering i højeste, mellemste og laveste pensionsstørrelse bør ændres. Når udvalgets arbejde er afsluttet, har vi et sagligt grundlag, hvorpå der kan tages stilling til et forslag som f. eks. det, kommunisterne her har fremsat. Indtil dette grundlag foreligger, må jeg afvise forslaget.

Albértsen (S):

Også her drejer det sig om en genfremsættelse af et forslag, som Danmarks kommunistiske parti tidligere har fremsat her i folketinget. Der er mig bekendt ikke sket en udvikling i mellemtiden, der kan motivere en genfremsættelse af dette forslag, og vi fik netop, sidste gang dette problem blev fremført, fra ministeren tilsagn om, at et særligt udvalg skulle kigge herpå. Det har faktisk hele tiden ligget ganske klart, at de ændringer, vi nu gennemfører for folkepensionisterne, naturnødvendigt også må få konsekvenser for de ca. 150.000 invalidepensionister, vi har.

Jeg havde selv den glæde, da vi i 1966 gennemførte den ordning, vi nu har for invalidepensionisterne, at have med dette arbejde at gøre, og det var på det tidspunkt et meget, meget betydeligt fremskridt, at vi fik den lovgivning, hvorefter pensionisterne er inddelt i tre kategorier. Men det må da blankt erkendes, at der i mellemtiden er sket en udvikling, som i høj grad nødvendiggør, at man nu ser på de indvundne erfaringer, og det er